

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti-tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz),
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos, e. titkárhoz)
czímzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Áron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**,
Szabó Samu, **Szentgyörgyi József**.

A taraczk.

(Triticum repens.)

Helytelenül némely vidéken perjének nevezték egyike a legalkalmatlanabb gyomoknak és nem létezik gazda, ki ne iparkodnék ezen mindenüvé betolakodó szivós életű növényt kevesbiteni, kiirtani. A természet oly tulajdonokkal ruházta fel, hogy kiirtása nem tartozik a könnyű munkák közé. Mint mondám a taraczk szivós életű; de a gazdának szivósabb akarata, kitartó üldözési szándéka, mely akarat és üldözés helyes intézkedés és célszerű mivélésben nyilvánul, nem csak kevesbiti, de ki is pusztítja.

Leginkább azon birtok bővelkedik taraczkban, hol helytelen a vetésforgás, hol szabad gazdálkodás ugarrendszer nélkül üzetik és a hol a mély mivélés az ismeretlen nagyságok közé tartozik; tehát ott, hol hiányzik a szakértelem.

Ritkán esalatkozik az, ki taraczkkal felvert földet lát és e tapasztalatából az egész gazdaság szervezetére, vetésforgásra, gazdája értelmére von hátrányos következtetést.

Mosdatlanság miatt ragyogó gyermekben viszatükröződik anyjának tisztaság iránti hajlama; mivélés alatti földben a taraczk mennyiség mutatja gazdájának földmivélési ismereteit és azon fogalomzavart, mellyel agyát kinozza, midőn vetésrendszerét — a mennyiben rendszer — megállapítja.

A taraczk leginkább az agyagos homok, homokos agyag és az azokból álló különféle vegyületeket, általában a könnyebb, kevésbé kötött lazább talajokat kedveli, de azért a kötöttebb talajokat sem kerüli s főképen azon földben szaporodik el, mely sekély szántásban részesül és hol mintegy erőltetve a kalászosok tulnyomólag, vagy nagyobb részben csak azok vettatnak ugartakarmány és kapásnövények, tehát megállapított rendszeres vetésforgás nélkül. Az ily földek általában elgyomosodnak és hoznak termést, de nincs benne köszönet. Ily gazdaságban sok a rostaalja és ocsu, de kevés a piacra szállítható anyag. Veszteséggel működik ily gazdaság, ha csak a szalma között előforduló taraczkot és egyéb gyomokat, melyek a szalmának takarmányértékét emelik, nem tekinti nyereségnek. Azon gazda sohajthat, hogy ments meg uram ilyen haszontól. E nyereség hasonló azon pénzhamisító mivéletéhez, kinek minden garas rézpénz előállítására hat krajezárba került.

A taraczk minden állatnak kedves eledele, szereti azt a birka, szarvasmarha, ló s állítják, hogy tehén avval élelve, a tejhozam feltünően szaporodik, Franciaországban az elgyengült beteges lovakat taraczkgyökér étetéssel javítják.

Mint fennebb említém a taraczk jelen vagy jelen nem léte a föld helyes vagy nem helyes mivélési állapotának biztos jelzője; ha tehát a taraczkot kiirtani, kipusztítani akarom, összműködésben egy-

másból kifolyólag azon eljárásokat követem, melyek a taraczk természetének meg nem felelnek.

Ugarlás által, főképp száraz időben teljesítve, midőn a föld rögzösen marad, a taraczk gyökere ugyan kevesbedik, mert felszínre hozva elszárad, de teljesen ki nem pusztul. Ha komolyan akarjuk ily módon pusztítását eszközölni, szántás végezte után boronáltassunk hosszába, keresztbe s a föld felületre került és összehuzott taraczkgyökereket szedessük össze s égettessük el. Ez eljárás talán költséges, mert tetemes kézimunkát igényel, czélszerűbb a megszántott és jól elboronált földet néhány hétig pihentetni s azután birkalegelőnek használni. A taraczknak legnagyobb ellensége a birka, az keményre tapossa a földet, eszi gyökerét, csipkedi levelét és fris hajtásait, miáltal a földben fészkelő gyökér tüdejétől (levelétől) megfosztatik és rothadásnak indul. Bár mely eltaraczkosodott föld egy két évig birkalegelőül használva megmenekszik tőle.

Takarmánynövények vetésénél a talaj annyira beárnyékoltatik, hogy a taraczk nem élvezheti az eső, világosság és levegő éltető erejét, hanem elsatnyul és a legrövidebb idő alatt gyökere bomlásnak indul.

A kapások társasága pedig azért nincs kedvére, mert alig három havi időközben sok bolygatásnak van kitéve, csonkításokat szenved, felszínre fordítatik gyökere és ezek miatt fejlődésében akadályozva, gyökere elszáradva, tért veszít és pusztulásnak indul.

Trágyázás által földünk erősödik és minden bele vetett és kikelt növény gyorsabban fejlődik mint kimerült talajban. A hasznos növények is gyorsabban nőnek, de a gyomok is. Minthogy a vetett növények sűrűbben kelnek a gyomoknál, a talaj beárnyékoltatik; a gyomok küzdenek ugyan létükért, de végre elmaradva elrothadnak vagy aratás után, hozzá nem lévén szokva a nap hevéhez, elszáradnak.

Helyes a talaj és helyi viszonyoknak megfelelő vetésforgás, mely szerint kalászos, takarmány és kapás növények váltakoznak, az egyedüli czélszerű eljárás, mely a taraczk elszaporodását akadályozza; ha pedig már annyira elszaporodott, hogy a mive-

lést kezdi akadályozni, akkor gyökerének leszedése vagy hosszabb legeltetés által menekszünk meg tőle.

Ébner Sándor.

A répa levelezéséről.

Nem emlékeztetve meg jelenleg a répának tenyésztési módjáról, sem azon műveletekről, melyek elvetésétől kiszedéséig végeztetnek, csak a levelek eltávolításáról akarok szólni.

Fájdalom a levelezés még mindig nagyon el van terjedve és sok helyt nagy mérvben üzetik, azon tévhit következtében, hogy nagyobb leend a répa, ha leveleitől megfosztják.

Pedig ha figyelembe vesszük azt, hogy a répának igen kevés ugynevezett hajszáll gyökere van, a mely gyökerek tulajdonképen hivatva vannak a tápanyagok felszívására s így nem elegendők arra, hogy a gyököt magát nagyra növeljék, azonnal reá jövünk azon gondolatra, hogy segélyül bizonyosan a levelek leendenek. Több rendbeli kísérlet is kimutatta már azt, hogy a répa levelei által, a körlegből, ha többet nem is, de ugyanannyi tápanyagot használ fel, mint a mennyit gyökerei által a talajból. Ha már most elvonjuk tőle azon szerveket, melyek táplálására a leglényegesebben folynak be, kellő eredményt nem várhatunk és így akkor, midőn azt gondoltuk, hogy jót teszünk, épen rosszat cselekedtünk.

De nem csak térfogatára és súlyára veszít a répa levelezése által, hanem anyag tartalma, különösen pedig cukortartalom dúságában is.

A leszedett levelek, rendesen takarmány gyanánt használatnak fel. Több tapasztalt gazda még az ellen is felszólal, s azt állítja, hogy a szarvasmarha — mert rendesen ennek használják takarmányul — ősszel, mikor már a répa is kikerül a talajból, sokkal szivesebben eszi meg a leveleket, mint a nyár folyamán szedetteket. Tehát a répa levelezése még ez irányban sem lehet ajánlható.

Csak is oly viszonyok között, hol a tejelő tehének szeszföldéből nyert moslékkal vannak takarmányozva, engedhető meg a répa levelek leszedése — ha más zöld takarmány nincs — és annak, mint zöld szecsának a moslékkal együtti feltakarmányozása. Itt is azonban csak megengedhető, de semmiesetre sem ajánlható.

Többek által tettettek kísérletek, azon különbségek kimutatására, melyek úgy a hozam súlyára, mint alkatrészeire nézve, előállanak, ha a répa levelezve vagy levelezés nélkül volt kezelve.

Álljon itt, mint leghatalmasabb argumentum a levelezés ellen a Rubbe és Siegert által tett két kísérletnek kimutatása.*)

*) Thiel's. Lanwirthschaftliches Conversations Lexicon. — 1. Band. S. 9. 1876.

I. Hozam. Egy Hectar, Kilogrammokban.

A levelezés ideje	Kezelés	A répa súlya	A levelek súlya	Összesen
Augustus 14.	Nem levelezve	18,660	11,190	30,570
Augustus 14. és Szeptember 6.	Levelezve 18% egyszer Levelezve 85% kétszer	17,170	12,730	29,910
		11,100	16,520	27,620

II. Vegyelemzés. Egy Hectar, Kilogrammokban.

A anyagok megnevezése	Nem levelezve			Egyszer levelezve			Kétszer levelezve		
	répa	levél	összesen	répa	levél	összesen	répa	levél	összesen
Szárúz alkrész	2521,00	1190,00	3711,00	2351,00	1384,00	3736,00	1333,00	1750,00	3083,00
Sejteny	192,20	176,27	368,47	202,60	187,13	389,72	126,54	232,93	359,47
Protein	257,51	214,38	471,89	230,08	248,24	478,32	158,73	439,43	598,16
Pectin	507,55	555,01	1062,56	576,91	693,79	1270,76	260,85	786,35	1047,20
Hamú	126,89	244,16	371,05	118,47	254,60	373,07	88,80	302,32	391,10
Cukor	1436,82	—	—	1224,22	—	—	698,19	—	—

Ezen tett kísérletek kimutatásait figyelembe véve, azt hiszem felesleges több szót tenni a végre, hogy a répának levelezését károsnak bizonyítsuk.

Cs. D.

A Nagybánya város gyümölcsészeti társulat alapszabály-tervezete.

I.

A társulat czime, alakulása és czélja.

1. §. A társulat czime: „Nagybánya városi gyümölcsészeti társulat“.

2. §. Megalakul: Nagybánya sz. kir. város pártfogása és fennhatósága alatt, ki is a tulajdonát képező „Széchenyi-liget“ nyilvános mulató helyét, az eddigi nyilvános fenntartásának kötelezettsége mellett a társulatnak kertészeti településhasználat végett átengedi s egyúttal a mennyiben ugy ezen „Széchenyi-liget“, valamint a Deák-tér a társulat által lesz fenntartandó, a társulati főkertész fizetését házi pénztárából fedezi.

3. §. Célja: hogy a Nagybánya és vidéke gyümölcsészeti emelje s a kertészet s okserü gyümölcs és szőlőtermelés iránti érdeklődést felkeltse s a telepén tartandó kertészeti előadások által alkalmat nyújtson az ifjúságnak ugy, mint a meglelt koruaknak, hogy a kertészet és gyümölcsészet körüli teendőket elsajátíthassák. Ezen czélját következő eszközök és módok által akarja elérni:

a) a város által használatul átengedett „Széchenyi-ligeten“ egy konyha kertészet, anya, fa- és szőlőiskola és kísérleti telepet fog fenntartani;

b) telepén főkertésze által meghatározandó napokon, elméleti és gyakorlati szakoktatásokat fog tartani;

c) telepén végzendő mindenféle munkák, a munkás osztály kiképzése tekintetéből, évenként 6 ifjút tanonczul elfogad s azoknak ellátásáról gondoskodik;

d) egy nyílt üzletet fenntartó ügynökséget állít, hol mindennemű kerti és gyümölcstermények, magok és gumók eladni fognak. Ez ügynökséget egy állandó tárlattal köti össze, hol rendes kóstolók tartatni fognak;

e) ügynöksége által összeköttetésbe lép más hason telepekkel, terményeket vásárló cégekkel s a vidék e nemű termelvényeinek eladását közvetíti és ezek részére piacokat keres.

II.

A tagok s ezek kötelezettségei és jogai.

4. §. A társulat áll:

a) Nagybánya városa mint pártfogó,

b) alapító,

c) rendes és

d) tiszteletbeli s netalán olyanok — kik a társulat részére telepeket ajánlanak fel — mint másodrendű pártfogó tagokból.

5. §. Azok, kik egyszersmindenkorra 20 frtot alapítványképfelüzetnek, alapító tagok s mint ilyenek évenként mitsem fizetnek és a rendes tagok minden jogait élvezik.

6. §. Azok, kik rendes tagokul jelentkeznek, 50 kr. beiratási s évenként 2 frt tagsági díjt fizetnek.

7. §. Tiszteletbeli tagokul azok választhatók, kik a kertészet körül különös érdemeket szereztek, vagy a társulat érdekait tövékenységük által előmozdították.

8. §. A tagok felvételét a választmányi ülés határozza el, a megtagadás a közgyűléshez felelhető.

9. §. Minden tag köteles a szakületeket s a kertészeti összejöveteleket rendszeren látogatni, a társulat fejlesztéséhez tehetsége szerint járulni s az elnök felhívására kertészeti előadásokat tartani. A gyűlekezet köréből minden vallási, politikai és nemzetiségi kérdések kizárva.

10. §. A tagsági kötelezettség az alapszabályok aláírása, s az alapítvány vagy rendes tagilletmény lefizetése idejétől kezdődik.

11. §. Az alapítvány csak az alapító személye részére érvényes, annak elhalálása után az örökösök vagy egyéb jogutódok semmi igényt vagy jogot nem formálhatnak. A rendes tagok kötelezettségei és jogai mindaddig tartanak, míg az évi díjakat rendszeren fizetik. Nem fizetés esetén vagy önkéntesen bejelentett kilépéskor, vagy oly esetben, ha tagságra továbbra érdemesnek nem találhatók, a választmány részéről a tagok sorából kitörültenek. Ez esetek a közgyűlésnek mindenkor bejelentendők.

12. §. Minden társulati tagnak jogában áll, a társulati könyvtárt használni, a gyűléseken indítványokat tenni, ottan szavazni, idegeneket, kik nevüket az idegenek könyvébe bejegyzik — a társulat helyiségeibe vendégeül bevezetni; a kiállításokban s a kóstolókon résztvenni, az egyes gyümölcsfajokat s egyéb növényeket a telepen való szaporítás végett ajánlatba hozni, végre a kertészeti telep minden eladás alá eső termelvényeit a rendes eladási ár három negyedén megszerezhetni.

III.

A társulat szervezete.

13. §. A közgyűlés évenként márczius hó elején tartatik meg. Ezenkívül az elnök, csak rendkívüli esetekben hívja egybe a közgyűlést.

14. §. A közgyűlés hatásköre:

- a) az igazgatóság által beterjesztett évi jelentést és számadást tudomásul venni, azt megvizsgálni s ennek alapján a felmentvényt megadni vagy megtagadni;
- b) a beterjesztett költségvetést s a művelésre vonatkozó tervezeteket megszavazni;
- c) kertészeti kérdéseket tárgyalni;
- d) az elnököt, választmányt s a tisztviselőket választani;
- e) az alapszabályok módosítását meghatározni.

15. §. A közgyűlés határozati képességéhez a rendes tagok fele része kívántatik. Ha a határozatképesség eként el nem éretett, az elnök a közgyűlést 8 napra újra összehívja, mikor is a megjelent tagok — számukra való tekintet nélkül, — érvényesen határoznak.

16. §. A közgyűlés határozatai általános szótöbbséggel hozatnak, a szavazatok egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt.

Az alapszabályok módosításához azonban a tagok legalább $\frac{1}{3}$ részének szavazata kívántatik. A módosítást célzó indítványok, mindenkor a közgyűlés előtt 8 nappal, az elnökhöz írásban benyújtandók.

17. §. A közgyűlés határnapja, a társulat hivatalos köz-

lönyében — a kitűzendő napi renddel együtt, két héttel előbb közzéteendők.

18. §. Az elnök, ki a társulat igazgatását is vezeti, szavazattöbbséggel 3 évre választatik. A társulatot hatóságok és harmadik személyek ellenében képviseli s a köz- és választmányi üléseken elnököl.

19. §. A tisztviselőség áll:

- a) a fő műkertész,
- b) az ügynök, ki egyuttal pénztárnok,
- c) a titkárból, ki egyuttal ellenőr.

Ez állomások pályázat útján, a szükség szerinti feltételek mellett töltenek be.

20. §. A főkertész a társulat telepét rendezi, a munkálatokat vezeti, szakoktatásokat tart, a város tulajdonát képező minden nyilvános sétahelyeit gondozza, gyarapítja s műizléssel rendben és fentartja.

21. §. Az ügynök az üzlet vezetésével van megbízva, ő rendezi a tárlatot, elárúsítja a társulat s a tagok termelvényeit közszemlére rendezve kirakja a beérkező mustrákat, vezeti a pénztár kezelést s teljesíti mindazon üzleti dolgokat, melyekre a választmány által utasítottatik.

22. §. A titkár végzi a levelezést, vezeti a könyvelést, ellenőrzi a pénztár kezelését, aláírja az elnökkel a társulat által kiadott okmányokat, szerkeszti az évi jelentéseket s a választmánynak minden hó elején pénztári kimutatást terjeszt elő.

23. §. A választmány az elnök és három tisztviselőn és a tiszteletbeli elnök vagy ennek teljettésén kívül 8 tagból áll, kik a közgyűlés által választatnak.

24. §. A választmány a társulat összes ügyeit vezeti, a közgyűlési határozatok foganatosításáról gondoskodik, az egylet által kitűzött célok elérését előmozdítja; a kertészeti telep részére évenként a tanoncokat felfogadja, azok ellátásáról gondoskodik; az állandó tárlaton hetenként kétszer kóstolót rendez; üléseit nyáron hetenként, télen minden két hétben tartja, ezekben minden nemű kertészeti kérdéseket tárgyal; meghatározza azon haszon és gyümölcs fajokat, melyek telepén szaporítás alá veendő, ösmeretlen fajok gyümölcseit előbb meghozatja, bíráló kóstolás alá veszi s csak azután határozza el azok szaporítás végett felvételét; különös gondját képezi a nyilvános terek befásítása s a mulató helyek céljaikhoz mért s műizléssel rendezett fentartása, ápolása és gondozása.

25. §. A választmányi ülések határozat-képességéhez az elnök, a tisztviselők s a tiszteletbeli elnök vagy ennek képviselőjén kívül, legalább 5 választmányi tagnak jelenléte szükséges. A határozatok szavazattöbbséggel hozatnak s egyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A tisztviselők az őket közvetlen érdeklő ügyekben szavazati joggal nem bírnak.

26. §. Nagybánya sz. k. városa, mint a társulat pártfogója — polgármestere a társulat állandó tiszteletbeli elnökének nyilvánítottatik s mint ilyen a választmányi gyűlésekben személyesen vagy képviselője által szavazattal bír.

27. §. Az egylet feloszlása esetén, mely csak akkor kö-

vetkezhetik be, ha az összes tagok $\frac{3}{6}$ része azt kívánja, a Nagybánya városa részéről, a társulatnak használat végett átengedett „Széchényi-liget“ a város kezelése alá visszabocsátatik.

Ez esetben az egyesület vagyona fel nem osztható, hanem az a Nagybánya város hatóságának, kertészeti czélokra való fordítás végett, átadandó lesz.

T Á R S A L G Ó.

Verseny feltételek.

Maros-Vásárhelyi lóversenyek sorozata

1876. szeptember 17-én és 18-án

Első nap szeptember 17-én.

1. Egyesült egyleti és városi díj 50 arany. Futhatnak minden országbeli és véri lovak. Távolság 1809 mtr. tétel 50 frt fele bánat, teher 3 évesre 55 klgr. 4 évesre 60 klgr. 5 évesre és idősebbre 65 klgr. ménre 2 klgr. több, lóra mely nyilvános pályán még nem volt, 5 klgr. kevesebb. Tét és bánat összeg fele a másik lóé.

2. Akadály-verseny (egyleti díj 250 frt.) Minden Erdélyben elletett félvér lovak számára, távolság 2412 mtr. 3, 80 mtr. széles és 0,94 mtr. magas akadályokkal, tétel 25 frt, fele bánat. A második ló tételét menti, normál teher 60 klgr. Üzleti lovas 2 klgr. többet visszen. Legalább két lónak és pedig különböző tulajdonostól indulni kell, különben a díj nem adatik ki.

3. Földészek versenye. Futhatnak oly lovak, melyek Maros-szék vagy maros-vásárhelyi mezei gazdák tulajdonát képezik. Távolság a pálya köre. Nyeremény az elsőnek 25 frt, a másodiknak 10 frt.

4. Tiszti akadály verseny díj 200 frt. Lovaknak, melyek a cs. kir. hadsereg vagy honvédtisztek szolgálati lovai. A lovak a tiszt urak által lovagolandók. Teherkiegyenlítés nincs. Távolság 1808 mtr. 3,30 mtr. széles és 0,94 mtr. magas akadályokkal.

5. Dáma díj (tisztelet díj) Urlovarok. Futhatnak minden osztálybeli lovak. Tétel 25 frt. Fuss vagy fizezs. Távolság 1206 mtr. Teher 75 klgr. 500 frtos díj nyertesére $2\frac{1}{2}$ klgr. több, nagyobb díj nyertesére 5. klgr. több.

Második nap szeptember 18-án

Ügető-verseny es lókiállítás.

1. Ügető-verseny díj 300 frt. adja a m.-vásárhelyi lovaregylet, négykerekű kettős fogatok számára. Távolság 2 osztrák mrd. Tét 50 frt. indulj vagy fizess. Az indulás 10 percenkénti különbséggel történik. Nyertes az, ki a fenkitett távolságot a legrövidebb idő alatt futja meg.

2. Lókiállítás és díjazás. A díjt adja gróf Teleky Géza, még pedig a díjt kifizető részéről kinevezett bizottmány által megvizsgált és legjobbnak talált 3 és 2 éves maros-széki földbirtokos tulajdonát képező, nála született és felnevelt kancza csikók számára. A legjobb 3 éves 10 arany, a legjobb 2 évesre. 5 arany jutalom. Telivér csikók ki vannak zárva.

Megjegyzések

1. Bármely versenyre csak egyleti részvényes nevezhet lovat s ilyen is csak: ki bona fide nevezi lovát.

2. Minden nyereményből 5% az egyleti pénztár javára levonatik.

3 Minden pályázó lótól annyiszor, a hányiszor indul, 5

frt indulási pénz és 5 frt gyeppez az egyleti pénztárba fizetendő.

4. Teherregységül a kilogramm szolgál, távolságnál a méter.

5. A jelentéseknek a díj külön megnevezésével, a lovar színeivel, a ló származásával, a terhek pontos számításával kell az egyleti titkárhoz intézett bérmentes levelekben történni.

6. Csak levélben vagy táviratilag tett nevezés érvényes, mely nem később, mint a kifizető napon és időben kell, hogy a titkárhoz megjöjjön.

7. Valamennyi tét- és bánatoszeg a versenyek előtti este 6 óráig a titkárságnál befizetendő, ellenkező esetben oly lovak, melyekért a tételek említett ideig be nem fizetettek, pályázásra nem eresztetnek.

8. Nevezési zárnapok: A nevezések, az egyleti díjra, akadály versenyre és Dámadijra szeptember 1-én déli 12 óráig egyleti titkár Bartha Lajoshoz Kolozsvárt főtér 2. szám alatt bérmentesen intézendők. A tiszti akadályversenyre és kocsiversenyre pedig verseny előtti napon este 8 óráig szintén Bartha Lajoshoz Marosvásárhelyt a Transylvánia szállodába intézendők.

A marosvásárhelyi lovaregylet megbízásából.

Bartha Lajos,
egyleti titkár.

A hazai bortermelő közönséghez és borke- reskedőkhöz!

A f. évi augusztus 31-én kezdetét veendő IX. nemzetközi statisztikai congressus Budapesten fogván megtartatni, --- az orsz. Magyar Gazd. Egyesület borászati szakosztályának véleményezése alapján elhatározta ezen alkalmat is a magyar borok ismertetésére felhasználni, olyképen, hogy a congressusra a világnak minden részéből összeseregrendő tekintélyes férfiakat jó hazai borokkal megvendégelni lehessen.

E végre az egyesület első sorban azon bortermelőket hívja fel, kik a múlt évi borkiállításon jeles borokért lettek ki-tüntetve, másod sorban azokat, kik a köztelki borvásárra elismert jelességű borokat küldtek; s végül nyílt felhívást intéz a lapok útján mindazon termelőkhöz és kereskedőkhöz, a kik hiszik, hogy e czélra alkalmasok, mindenesetre üvegértett bo-raik vannak.

Azon reményben, hogy Egyesületünk szándéka boraink ismertetése érdekében a t. bortermelő közönség helyeslésével találkozunk, felkérjük a hazai bortermelőket és kereskedőket: sziveskedjenek a kijelölt czélra tetszésök szerint egy vagy több tuczat üveg bort Egyesületünk rendelkezésére bocsátani.

A congressusi tagok megvendégelésére szánt bort legfeljebb augusztus 15-kéig (az orsz. M. Gaz-

dasági Egyesülethez czimezve) kérjük beküldetni, megjelölvén a termelés helyét, a rendelkezésre álló készletet s a bor árát üvegben és hordókban.

Budapesten, 1876. július 15-én.

Az orsz. Magyar Gazdasági Egyesület nevében:
Korizmic László egyesületi alelnök.
Morócz István egyesületi titoknok.

Könyvismertetés.

„A méhről való ismereteink s a méhészeti elmélet“ czimez egy 143 lapra terjedő füzetkét nyújt Dr. Rodiczky Jenő, magyar-óvári kir. gazd. akad.-miami tanár úr a méhészet foglalkozók számára. Czéh Sándornál nyomtatott Magyar-Óváron; ára 1 frt 40 kr.

Öt főbb pontra osztja szerző e füzetet és pedig az 1—26 lapig: tudni valók a méhek természetrajza-, bonoz- és élettanáról; a 26—49-ig: a méz- és viaszról szól; a 49—74-ig: adalékok a méhészet történetéhez és statistikájához; innen következőleg: függelék és megjegyzések alatt mond el igen sok, — eddig még ily szépen össze nem gyűjtött — ide való dolgokat.

A mint szerző mondja, e mű csak első füzete azon egésznek, melyet idővel előnkbe óhajt tárni; de melynek megjelenése azon körülménytől van függővé téve, hogy ha t. i. e már megjelent rész kellő méltánylás és pártolásban részesülend. Napvilágra jötte után csakhamar kezemhez kaptam, illetőleg megvettem e művecskét, remélve, hogy ebben mind azt feltalálom, mi az eddig megjelent ily irányú magyar művekből hiányzott. Megvallom, ebben is vannak hiányok, fogyatkozások, illetőleg nem ad elég útastást és magyarázatot némi dolgok és teendők körül, nem fejt meg kellően egy s más, eddig is hiányzott tudnivalókat; azonban, mint szerző igéri: az elméleti és gyakorlati méhészet — ábrákkal kellőleg felvilágosítandó — gyakorlati részének maradt feladatául az itt mellőzött vagy helyesebben szólva nem közlöttek elmondani. E hiányok dacára kiváló élvezetben részesültem e füzet átolvasásánál és pedig annyira, hogy azt leteenni, míg végére nem értem, teljességgel nem bírtam. Minden eddig megjelent s általam is jó formán ismert magyar munkák koronájának merem czimezni, mint tanulságos s egyszersmint mulatságos olvasmányt. E mű átolvasásának illetőleg megjelenésének tulajdonítom egy darabig azon, méheimben történt váratlan szaporodást, mely bizonyára: ember emlékezetét óta várhatótt ugyan, de aligha teljesült; de midőn szettekinétek Kolozsváron és környékén, láttam kivétel nélkül mindenütt az orrási szaporodást, azt kérdém magamban: vajjon ügyfeleim mindnyája ismeri-e ezen ujjonnan közénk szállott művet? I sejtelmem megváltozott, azonban tovább elmélkedve, sem ment ki fejemből egészen ez a gondolat s kezdtem legalább is talizmáni erőt, hatalmat tulajdonítani e műnek, minthogy e gazdag méhésztendőben látott ez is napvilágot. Lett légyen bármikép, annyi áll, hogy e munka átolvasása sok tárgyra elegend méhészt tehet s bizonynyal teend is kedvvel foglalkozó, szenvedélyes méhészszo és számtalan szelidebb lelkületű nem mé-

hőssel kedveltetheti meg ezen haszon és élvezettel párosult gazd. iparágot. Egy való li szépen irt történeti és statistikai beszély ez méhészeti irodalmunkban, melyben még hölgyeink is élvezettel lapozgathatnak és a melyet pártolni, megszerezni és terjeszteni nagyon ajánlunk igen tisztelt ügybarátainknak. Szerintünk vélt hibái közül csak azt említjük meg, hogy miután olvashatja s szívünkéből óhajtjuk, hogy olvassa is — a lehetőség minden magyar — oly egyén is, ki csupán magyarul ért s éppen ezért e műben előforduló latin és német — különben igen is odaillő — tételeket, patenseket, egy második kiadásnál — a mi bizonyára rövid időn megtörténik — vagy csupán magyarul illeszteni oda, a hol vannak, vagy az eredeti mellé saját szép nyelvünkön is. Nagyon óhajtottuk volna ezen igénytelen sorok helyett magát a művet mutatni be színről-színre az érdeklődőknek, azonban ezt nem tehetvén, e sorokban hívjuk fel ismételtén tisztelt olvasóink becses figyelmét.

Szentgyörgyi Lajos.

EGYVELEG.

Az erdélyi gazdasági egyesület 1876. augusztus hó 7-én délelőtt 11 órakor belközéputca 13. sz. alatt Gróf Mikó házában levő hivatalos helyiségében választmányi ülést tart, melyre a t. tagok czennel meghivatnak. Az ülés egyéb érdekes tárgyak mellett, a kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél megürült alapítványi és szabad helyes ösztöndíjasok kijelölésével is fog foglalkozni.

* A nyári félév vizsgái a kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézetben július hó 29-kén jártak le, ugyanakkor délután 4 órakor volt a tanév ünnepélyes bezárása. A Borsfélé alapítványt (2000 frt urbéri kötvény kamatát) ezúttal a tanári kar által első sorban kijelölt és egyesületünk igazgató választmányja által is elfogadott III. éves növendék Nagy Elek nyerte el, kinek egyleti képviselő Szabó József az adományt néhány lelkes és bizdító szóval át is nyújtotta. A pályavégzett ifjak mind el vannak látva, egy jelentékeny rész a Királyhagón túl nyert jó állomást.

* Halálozás. Sárospataki Pataki Miklós az erdélyi gazdasági egyesület egyik derék alapító tagja folyó évi július hó 31-én munkás életének 55-ik évében elhunyt. Hült tetemei augusztus 3-án helyeztettek végnyugalomra — meghagyása szerint — gyümölcsös kertjébe. Béke poraira!

* Irodalom. Szerkesztőségünkhez beküldetett: „A tüzet Kolozsvárt. Tüzetlők és a tüzetlők iránt érdeklődő közönség számára“. Iria Bartha János, sz. kir. Kolozsvár város és a kolozsvári önkéntes tüzetlők orvosa. Ára 50 kr, kapható Stein Jánosnál. A tiszta jövedelem a kolozsvári önk. tüzetlők egyesületnek van felajánlva. Felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét ezen ügyesen szerkesztett munkára.

* Osztrák-magyar állatkivitel. A hivatalos források 1876 első felére nézve a következő adatokat szolgáltatják az osztrák-magyar állatkivitelről, mely a külföldre és a várnaküzetekbe irányult: 44,955 ökör és bika, 13,147 tehén, 2394 nevendékmarha, 22,960 borjú, 62,592 juh és kecske, 20,591 bárány és gida, 162,406 sertés és 23,990 malacz.

Ezen számokból a magyar korona tartományaira esik 863 ökör és bika, 97 tehén, 1280 borju, 7484 juh és kecske, 4814 bányász, 249 sertés. Azt hisszük, hogy Magyarország csak azon okból szerepel ily csekély számokkal, mert számos magyar származású állat az osztrák nemzetiségek által kerül a külföld piacaira.

* Az amerikai őszi-barack piacza Budapest. Mint a „Kelet N.” írja, szinte megfoghatatlannak látszik, azonban elszomorító való, hogy az élelmes amerikai még hazánk fővárosát is képes kiváló szép őszi barackjaival meghódítani, jóllehet hazánkban minden kellékek: talaj, éghajlati viszonyok meg vannak arra, hogy ne szoruljunk az amerikai őszi barackjára. A napokban is nagyobb szállítmány érkezett Európában Hamburgon át Észak-Amerika Delawar államából Middleton mellől, melyből kisebb szállítmány Ausztrába s innen Budapestre is jutott. A tulajdonos Shelleross, ki a szállítást eszközölte, egyike a világ legelső őszi barack termelőinek s birtokában van a világ legnagyobb őszi barackkertje is. Ez a kert a fent jelzett helyen 13 kilométer hosszúságban nyúlik az országút mellett. 250 hektár területet foglal el és több mint 100 ezer darab őszi barackfa van benne. Múlt évben a tulajdonos 125,000 kosár gyümölcsöt árúsított el s ha még több emberrel rendelkezhetett volna, még 25,000 kosárral többet is árúsíthatott volna el pusztán ebből az egy kertből. Az első nagyobb szállítmány, mely 10 vasúti kocsiából állott, New-Yorkból hajón Európába szállítottatott, hol kétségen kívül sok szép pénzért lesz az értékesíthető, melyhez valószínűleg mi is tetemes összeggel fogunk járulni, miután nálunk az őszi barack ilyenkor még nagy újság s drágán lesz fizetve.

* A Romániával kötött kereskedelmi szerződés tárgyában a helybeli iparkamarától a következő értesítést vettük: A magyar-osztrák monarchia és Románia közt kötött kereskedelmi egyezmény f. évi július 1-ső napján életbe lépett. Ez egyezmény hazánknak több kedvezményt biztosít a melynek felhasználására, a midőn bátrak vagyunk a kamarai terület érdekelt feleit ezennel felhívni, kötelességünknek tartjuk általánosságban a következő főbb körülményekre hívni fel a figyelmet: Az egyezmény alapelvül állítja fel, hogy a Romániából

érkező áruk ezentúl a legnagyobb kedvezményben részesülő nemzetek számára biztosított vámok alá esnek; de ezen kívül a romániai határon át érkező áruk közül a következők még nagyobb kedvezményekben is részesülnek: u. m. a gabona vámmentes, a bor 100 kilogrammonként 5 frt. 26 kr. vámot fizet, az állatok vámjá darabonként: ökör és bikánál 2 frt. tehén 1 frt. 50 kr., ürü 25 kr., borju, juh és kecske vámmentes, sertés 1 frt. malacz 15 kr., ló és csikó vámmentes. A magyar korona országaiból Romániába vitt áruk közül egészen vámmentesek: a gabonaneműek általában, a liszt, nyers és finomított petroleum, épületfa, vas-ásvány, nyers vas és acél, nyers bőrök, kőszén, könyvek, nyomtatványok stf. taneszközök, műtárgyak, gőzgépek, földmívelési és iparos gépek és eszközök, fagygyu és abból származó termények, mindenféle rongyok, festő anyagok és vegyszeti termények; ezen kívül az állatok bevitelénél legfeljebb azon vámok fizetendők, a melyek nálunk a Németország szabad forgalmából érkező állatok után szedettek; a bor 5 1/2 %-os vám alá esik. A részünkre ezen kívül biztosított szerződéses vámok a B. tarifából láthatók: valamennyi itt fel nem sorolt áru, addig is a míg az egyezmény értelmében készítenendő részletes vámtariffa létre jő, az érték 7 %-kának megfelelő vámot fizet. Az értékvámok alkalmazásánál az árunak azon értéke vétetik, a mellyel a származása helyén bír, hozzájárulván ehez a szállítási, biztosítási és bizományi költségek. Ezen 7 %-os értékvámban már minden póttulék bennfoglaltatik. Különös figyelmet igényel az értékvámok megállapításánál követendő eljárás, a mely az egyezmény XII. és XIII. cikkében van szabályozva. Midőn az érdekelt felek ez általánosságokra figyelmeztetni sietünk, megjegyezzük, hogy a szóban forgó egyezmény igénybe vételénél, bármely irányban szükségessé váló felvitágosítással fenntart kamara egész készséggel szolgál, a hol az egyezmény s mellékletei is megtekinthetők; de maga a nagyméltóságú kir. miniszterium is és a Romániában lévő magyar-osztrák consulok mindazon segítséget készséggel nyújtják, a melyre az átmenetnél netalán felmerülhető nehezések elhárításához szükség lenne.

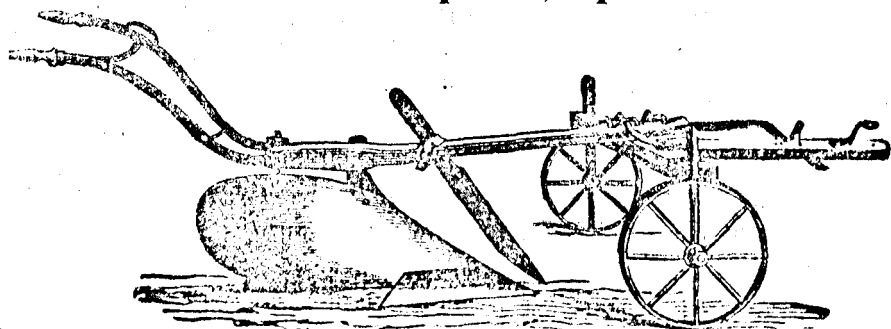
* Piaczi árainkat illetőleg megjegyezzük, hogy Deés, Naszód, Torda és Vajda-Hunyad újabb heti vásáraitól tudósítást nem vettünk; a dévai gabonaárak 100 kilogrammonként vannak jegyezve.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapest, Lipót-utca 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitérő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronait, rög-törőit, rostait stb. jutányos ár mellett.

Arjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan teljesít

Gubicz László

(7)

(15 - 26)

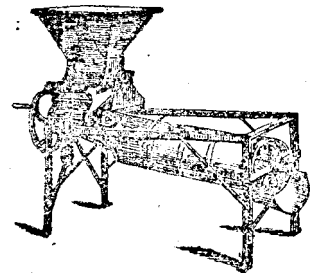
Tauffer Ferencz

Kolozsvártt.

Ajánlja a már ösmeretes Mayer-féle amerikai szegszerkezetű vert vasból készült cséplőgépjeit, kézi- és lóerőre új javítással, Mayer Trieurs konkoly választó és különböző szelelő rostáit kedvező fizetési feltételek mellett.

(3) (31—52)

Az eredeti Mayer-féle TRIEURÖK

(20)

(1—4)

konkoly és búkkönytől
vagy kívánatra egyszerre

konkoly, búkköny és zabtól is tökéletesen megtisztítják

a búzát vagy rozsot.

Jó állás

a legtisztább búzáért, hulladék egy jó búza szem nélkül, legnagyobb munkaképesség, legolcsóbb árak

készpénzben vagy időre

GROSSMANN J.-nél

Budapest, vaczi körút 34. szám

Lóerejű cséplőgépek, „Aspirations tarares“ gabonatisztító gépek, fecskendők és szivattyúk raktára.

Piaci árak.

A héti vásár		Egy hectolter (=1.62 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178.55 bécsi font)		1 köbméter (=0.14 bécsi köböl)	1 kilogramm (=1.78 bécsi font)
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ára krajczárookban											
Beszterce	jul. 25.	680	440	380	—	250	—	400	120	320	32
Brassó	jul. 28.	706	565	413	402	304	414	—	—	—	36
Csik-Szereda	jul. 26.	950	775	600	450	350	600	400	180	125	32
Décs	julius 25.	650	510	320	—	220	300	520	155	450	28
Déva	jul. 29.	880	720	610	610	1000	540	460	150	136	32
Erzsébetváros	jul. 29.	680	530	380	—	390	400	240	160	360	36
Gy.-Sz.-Miklós	jul. 29.	800	550	425	425	270	425	240	70	—	32
Fogarás	jul. 28.	620	430	410	—	320	430	280	—	300	36
K-Fehérvár	jul. 29.	750	550	476	—	—	366	400	180	300	38
Kolozsvár	august. 3.	704	500	400	255	240	330	220	130	360	40
M-Vásárhely	jul. 27.	600	360	300	292	246	300	150	50	345	34
Naszód	máj. 8.	660	500	550	330	260	330	240	110	125	30
Nagy-Enyed	jul. 27.	750	550	450	—	330	365	200	40	444	36
N.-Szecsen	aug. 1.	640	520	380	—	280	440	240	—	300	36
S-Sz-György	jul. 24.	730	680	480	440	280	420	300	70	160	36
Szamosújvár	julius 24.	825	540	435	—	290	330	300	75	400	34
Sz.-Régen	jul. 27.	630	425	360	250	250	300	170	70	220	32
Sz-Udvarhely	julius 25.	760	560	520	—	340	433	200	100	350	36
Torda	junius.	780	540	450	—	—	300	—	100	1100	36
V.-Hunyad	julius 15.	740	535	425	—	—	420	200	100	600	36

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

	1—1		1—3		1—6		1—12		1—24		1—52	
	széri hirdetéskor											
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1/16 lsp	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
1/16 "	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
1/16 "	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
1/16 "	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 "	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Az alvált 30 kr. bányedij annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

TARTALOM:

A taraczk. — A répa levelezéséről. — A Nagybánya város gyümölcsészeti társulat alapszabály-tervezete. — Verseny feltételek. — A hazai bortermelő közönséghez és bor kereskedőkhöz. — Könyvismertetés. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaci árak.